

методологічних, методичних та організаційних засад бухгалтерського обліку задовольнити інформаційні потреби користувачів на поточний момент реформування вітчизняної економіки. При цьому, саме система бухгалтерського обліку є ґрунтовним якісним інформаційним джерелом для управління. Спільною метою, спільним завданням напрямів реформування бухгалтерського обліку є інформаційне забезпечення управлінських рішень. Різниця полягає в підходах до підготовки інформації та її подання. Виходячи з отриманих результатів, обґрунтованим напрямом синергічного розвитку бухгалтерського обліку є врахування специфіки запропонованих концепцій як окремих ознак, які повинні бути характерні системі бухгалтерського обліку. Це дозволяє сформувати облікову систему, яка на базі використання сучасної комп'ютерної техніки буде спроможна задовольняти інформаційні потреби користувачів з можливістю інтеграції як на локальному рівні бухгалтерського обліку, так і на рівні загальної системи управління суб'єктами господарювання.

УДК 657.1

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДМЕТУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЕКОНОМІЦІ ЗНАНЬ

В. А. Кулик

*ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
вул. Коваля, 3, м. Полтава, Україна, 36000, e-mail: kutsenko_va@mail.ru*

Вступ. Формування нового типу суспільства – постіндустріального, почалося у світі із кінця ХХ століття. Його невід'ємною частиною стала нова модель економіки, що характеризується багатьма науковцями як «економіка знань». Економіка, основною рушійною силою є знання та інтелект, розглядається сьогодні як необхідний гарант поступального руху суспільства, основою побудови конкурентної економіки, спрямованої на забезпечення зростаючих потреб населення планети в умовах обмежених ресурсів. Економіка знань – це оновлена модель розвитку економічної системи, яка повинна забезпечити руйнування попередньої моделі, основаної на виснаженні природних ресурсів, винищенні та нерозумній експлуатації природного потенціалу, спрямованій на максимізацію прибутку, незалежно від можливих наслідків для людства в цілому.

Ознаками економіки знань, є переважання у структурі валового внутрішнього продукту галузей, що займаються продукуванням високотехнологічних продуктів та інтелектуальних послуг. Створення зазначених продуктів та послуг є результатом функціонування підприємств, що мають високий рівень капіталізації, основна вартість яких формується завдяки нематеріальним активам. Головна відмінність економіки знань від попередньої моделі, основаної на виробництві та реалізації товарів, що мають матеріальну форму, полягає у безперервному оновленні виробництва та самовідтворенні чинників, які є його основним ресурсом – знань. Знання є невідчужуваними у процесі економічного обміну є відносно доступними у використанні, проте потребують постійного оновлення.

Враховуючи, що бухгалтерський облік є сервісною економічною наукою, основною метою якого є надання користувачам повної, правдивої

та неупередженої інформації для прийняття рішень, на підставі яких забезпечується подальше функціонування суб'єктів господарської діяльності та розвиток економіки в цілому, вважаємо за необхідне переглянути предмет бухгалтерського обліку та узгодити зміст даного поняття із існуючими реаліями.

До недавнього часу бухгалтерський облік розглядався вченими на рівні окремого господарюючого суб'єкта, був спрямований на вивчення господарських засобів та джерел утворення підприємства, пріоритет надавався грошовій оцінці. Нижче наведено визначення предмету бухгалтерського обліку, що наводиться у різній інтерпретації у багатьох вітчизняних підручниках з бухгалтерського обліку, виданих одразу після прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Предмет бухгалтерського обліку – це вивчення та відображення стану активів (господарських засобів) підприємства, їх використання та результатів роботи підприємства, узагальнених у грошовому вираженні, для задоволення потреб управління підприємством [1].

У той же час, зміни економічної моделі суспільства передбачають зміщення акцентів при визначенні поняття «предмет бухгалтерського обліку» (табл. 1).

Таблиця 1 - Аналіз поняття «предмет бухгалтерського обліку» у сучасній вітчизняній економічній літературі

Вчений	Визначення предмету бухгалтерського обліку
Голов С.Ф. [2, с. 410]	Ретроспективні та перспективні параметри господарської діяльності підприємства і його середовища, визначені органами, що регулюють бухгалтерський облік, та власником підприємства або уповноваженим органом (посадовою особою), з урахуванням запитів інституцій
Легенчук С.Ф. [3, с. 501]	Предмет бухгалтерського обліку як науки – це закономірності розвитку метаметодології (моделей динаміки бухгалтерського наукового знання) та методології бухгалтерського обліку (принципів, методів та прийомів)
Ловінська Л.Г. [4, с. 51]	Капітал суб'єкта господарювання, а також доходи, витрати та фінансові результати викликані його кругообігом
Максімова В.Ф. [5, с. 10]	Предметом бухгалтерського обліку є кругообіг капіталу у процесі розширеного відтворення
Петрук О.М. [6, с. 98]	Предмет бухгалтерського обліку як функціональної науки, «яка розвиває методологію пізнання, маючи об'єктом методологію, а предметом – закономірності розвитку принципів, методів та прийомів»
Сопко В.В., Сопко Вал. В., Сопко О.В. [7, с. 14]	Майно суб'єктів господарювання, його рух у процесі діяльності: виробництва, обміну, розподілу і споживання суспільного продукту та правові відносини (зобов'язання), що виникають при цьому між суб'єктами господарювання відносно майна

Виходячи із вищезазначеного, можна зробити наступні висновки. У визначеннях предмету бухгалтерського обліку, наведених у працях науковців-сучасників:

– акцент із господарських засобів та джерел їх відтворення як об'єктів на яких направлений бухгалтерський облік, змістився на поняття

«капітал»;

– до складу предмету бухгалтерського обліку включено необхідність висвітлення у його даних не лише ретроспективної, а й перспективної інформації;

– розширено межі впливу бухгалтерського обліку, зараз він спрямовується не лише на висвітлення інформації щодо діяльності конкретного підприємства, а й стосується його оточуючого середовища (інститутів, підприємств-партнерів, ін.);

– зазначається тісний взаємозв'язок між предметом бухгалтерського обліку та його принципами, методами, прийомами.

Отже, зміст поняття «предмет бухгалтерського обліку» потребує ґрунтовного перегляду та подальшого розвитку, оскільки визначення предмету бухгалтерського обліку, що наводиться у сучасній вітчизняній економічній науковій та навчальній літературі не повною мірою відповідає існуючій економічній моделі – економіці знань, в умовах якої здійснюються свою діяльність суб'єкти господарювання.

Список використаних джерел.

1. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності : Навч. посібник / Н.О. Гура. - К. : Знання, 2004. 541 с. (Серія «Вища освіта XXI століття»).
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку / С. Ф. Голов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
3. Легенчук С. Ф. Підходи до розвитку науки «Бухгалтерський облік» як соціального куматоїда в постіндустріальній економіці
4. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: монографія / Л. Г. Ловінська. – К.: КНЕУ, 2006. –256 с.
5. Бухгалтерський облік (частина І): Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» / За ред. доктора економічних наук, професора В. Ф. Максимової. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 462 с.
6. Петрук О. М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: монографія / О. М. Петрук. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 420 с.
7. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: загальна теорія бухгалтерського обліку / В.В. Сопко, Вал.В. Сопко, О.В. Сопко. - Навчальний посібник. - 2001. - 353 с.

УДК 657.1.011

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В.Ю. Ларіков

*СНУ ім.В.Даля, просп. Радянський, 59 а, м. Сєверодонецьк, Україна,
93406, e - mail: vlarikov@mail.ru*

Сучасні інформаційні системи бухгалтерського обліку дають змогу здійснювати збір і зберігання інформації, оперативно й точно передавати її за призначенням, обробляти, виявляти відхилення від прогностичних показників, проводити аналіз даних. На цій підставі з'являється можливість ефективно планувати господарську діяльність, поетапно здійснювати систематичний аналіз цієї діяльності, координувати та своєчасно вносити